

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

ІДЕЯ УНІВЕРСИТЕТУ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ І
НАЦІОНАЛЬНОМУ ВІМІРАХ:
ТРАДИЦІЇ, СЬОГОДЕННЯ ПЕРСПЕКТИВИ

*Збірник тез
науково-практичної конференції*

Львів-2016

УДК 378.4.014.5(477:4)(06)

ББК Ч 484(4Укр)я431

I 29

Рекомендовано до друку

Вченого ради факультету педагогічної освіти

Львівського національного університету імені Івана Франка

(протокол № 2 від 29.09 2016 року)

Рецензенти:

Квас О. В., доктор педагогічних наук, професор кафедри психології Львівського національного університету імені Івана Франка

Сікорський П.І., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та соціального управління Національного університету «Львівська політехніка»

Ідея університету у європейському і національному вимірах:

I 29 **традиції, сьогодення перспективи : Збірник тез науково-практичної конференції.** – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 100 с.

У збірнику тез конференції розглянуто історичні ретроспективи, академічні традиції, європейський досвід розвитку університетської освіти, її значущість у професійній підготовці фахівців, вихованні молоді нової генерації у контексті сучасних інтеграційних процесів, освітніх викликів. Висвітлено головні напрями розвитку педагогічної науки, теоретико-методологічні засади, інноваційні підходи й технології формування педагогічних кadrів для закладів середньої й вищої освіти в класичному університеті; окреслено значення інформаційних і бібліотечних ресурсів для вдосконалення освітнього університетського середовища.

УДК 378.4.014.5(477:4)(06)

ББК Ч 484(4Укр)я431

ЗМІСТ

Лізюк І.В. Роль Київського університету св. Володимира у формуванні особистості В. П. Науменка (1852-1919).....	7
Ліненкова І.П. Задоволеність професійною діяльністю науково-педагогічних працівників ВНЗ	8
Антонець Н. Б. Університетська педагогічна наука у методичному забезпеченні шкіл-інтернатів (друга половина ХХ ст.).....	9
Башкір О.І. Кафедра педагогіки в системі педагогічної освіти України в період 1919-1933 рр.....	10
Безлюдна В. В. Становлення та розвиток ВНЗ з правом підготовки майбутніх учителів іноземних мов в Україні (кінець ХХ століття)	11
Белан Г. В. Роль історичних постатей у становленні і розвитку університетської освіти в Україні другої половини XIX століття.....	12
Березівська Л. Д. Університетська освіта в підручниках і навчальних посібниках з історії педагогіки незалежної України	14
Бондаренко В.В. Часопис «Университетские известия» (Київ, 1861-1919) у фондах педагогічного музею України.....	15
Вознюк О.М., Поцелуйко А.Б., Шайнер А.І. Роль соціогуманітарних дисциплін у формуванні професійної культури майбутніх фахівців у технічних ВНЗ.....	16
Гавриленко Т. Л. Трансформації в організації та змісті підготовки вчителів початкових класів в Україні в період відродження національної системи освіти (90-ті рр. ХХ ст.)	17
Haratyk A., Piwowarczyk M. Międzynarodowa współpraca naukowa w kształceniu pedagogicznym na przykładzie instytutu pedagogiki uniwersytetu Wrocławskiego	18
Голубкова Н.Л. Партерство університету та школи у вихованні учнівської молоді: аналіз американського досвіду	19
Гульзовата Л.І. Львівський університет у системі європейських цінностей: утворення та діяльність центру україністики	20
Дебич М. А. Інтернаціоналізація як тенденція розвитку сучасної університетської освіти.....	21
Дембровська Г.М. Підготовка викладачів позашкільних навчальних закладів спортивного профілю у класичних університетах другої половини ХХ століття	22
Дзюбенко І. А. Умови та принципи розвитку університетської освіти.....	23
Дружсененко Р.С. Трансформація простого речення як прийом формування pragmatичного мовлення студентів педагогічних вищів	24

заклади, які в умовах сучасного суспільства потребують упровадження інноваційних педагогічних технологій, зокрема інтерактивних та ігрових. У процесі навчання студенти педагогічного університету вивчають теоретичні аспекти, виконують практичні завдання, виступаючи в ролі педагога зі сформованими ключовими компетентностями.

Використання інтерактивних та ігрових технологій у процесі навчання сприяє формуванню у студентів практичних навичок застосування їх у майбутньому. Досвід творчої діяльності допоможе студенту вирішувати педагогічні проблеми, сприятиме розвитку креативності.

Розглядаючи зміст освіти у педагогічній теорії й практиці, варто дотримуватися таких принципів: зміст освіти повинен відповідати вимогам розвитку суспільства, науки, культури й особистості; вміщувати традиційні та інноваційні знання, уміння і навички. Гуманізація змісту освіти пов'язана насамперед зі створенням умов для активного, творчого й практичного опанування студентами загальнолюдської культури.

Компетентний учитель повинен мати широкий теоретичний кругозір, глибокі професійні знання, уміти оптимально застосовувати їх у практичній діяльності, а також прагнути до постійного вдосконалення й творчого пошуку нових знань.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ ЯК ПРИЙОМ ФОРМУВАННЯ ПРАГМАТИЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИШІВ

Дружененко Р.С.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Одним із пріоритетних завдань сучасної мовної освіти в середніх та вищих навчальних закладах освіти є формування мовної особистості, тобто людини, яка бездоганно володіє сумаю лінгвістичних знань, активно послуговується ними в різних життєвих ситуаціях, свідомо ставиться до культури власного мовлення, повсякчас прагне до його вдосконалення тощо. Нові парадигми розвитку світової культури, політики, економіки, загальнонародна ідея конкурентоспроможності фахівця диктують завдання перегляду та вдосконалення деяких позицій у лінгводидактиці з урахуванням сучасних вимог до мовної підготовки.

На наш погляд, до лінгводидактичного «портрету» мовної особистості фахівця (зокрема студента педагогічного вишу) слід додати прагматичні «штрихи». Відтак зусилля вищівської методики навчання мови мають бути спрямовані на формування прагматичного мовлення як такого, що характеризується грамотним, свідомим відбором мовних засобів у процесі спілкування задля розуміння співрозмовника, ефективної

ізасмодії з ним, позитивного впливу на нього та досягнення найвищого комунікативного результату.

Завданню формування pragматичного мовлення студента педагогічного вишу має бути підпорядкована вся методична система навчання. У нашій праці пропонуємо один із прийомів – трансформація простого речення.

Проблема трансформації мовних одиниць досить глибоко вивчена у мовознавстві. Порушено питання сутності, видів, функційних можливостей трансформації мовних одиниць у текстах тощо (Ю. Апресян, О. Ахманова, Л. Бархударов, Н. Васильєва, В. Комісарова, С. Терехова, Н. Хомський, В. Ярцева та ін.). Трансформації підлягають лексичний, словотвірний, граматичний рівні мови. Трансформація може бути рівнева або комплексна. У теорії перекладу науковці послуговуються поняттям перекладацької трансформації.

Досить поширене це поняття в лінгводидактиці. Особливо привабливим є розуміння доцільності використання вказаного прийому на заняттях із синтаксису (С. Єрмоленко, С. Караман, І. Кухарчук, С. Одайник, С. Омельчук та ін.). Звертаємо увагу на те, що за традиційною методикою використання прийому трансформації речення передбачає в основному вивчення його як одиниці синтаксичної мової системи, а також можливостей варіативного потенційного вживання внаслідок перестановки, додавання, упощення членів речення, заміни синтаксичних конструкцій. Відтак внаслідок трансформації на заняттях ведуться спостереження над тим, як змінюється спосіб вираження головних членів речення, відбувається перетворення простих речень на складні, поширені на непоширені, ускладнені на неускладнені (і навпаки), а також особливості розстановки розділових знаків у новоутвореному реченні тощо. У суб'єктів навчання формується граматична компетентність.

Зважаючи на те, що речення є не лише одиницею мової системи, але й сегментом мовлення та комунікативної діяльності, пропонуємо інше розуміння сутності та мети використання прийому трансформації речення під pragматичним кутом. На наш погляд, pragматична трансформація – це прийом породження нових мовних структур внаслідок перестановки, заміни, упощення, додавання, цілеспрямована заміна первинної моделі речення з pragматичною метою, зміною комунікативно-інтенційного (pragматичного) смислу задля досягнення перлокутивного ефекту – ефекту впливу на співрозмовника.

На наше переконання, pragматичним трансформаціям можуть підлягати актуалізовані в тексті чи фрагменті дискурсу речення-висловлення, які в лінгвістичній pragматиці прийнято називати елементарними мовленнєвими актами. У мовленні (комунікації) актуалізоване речення не функціонує самостійно, а у зв'язку з іншими реченнями. А отже, pragматична трансформаційна заміна мовленнєвої

одиниці та, як результат, зміна її комунікативно-інтенційного смислу є контекстуально та ситуативно зумовлена.

У формуванні прагматичного мовлення студента педагогічного вишу активне застосування прийому мовної трансформації передбачає формування не стільки граматичної, скільки мовленневої компетентності, зокрема вмінь адаптуватися в умовах комунікативної ситуації, змінювати мовленневі тактики, свідомо вибирати оптимальний варіант синтаксичної одиниці залежно від комунікативної мети тощо.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ І НЕОБХІДНІСТЬ СЬОГОДЕННЯ

Жежерун С. Ю.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Нововведення, або інновації, характерні для будь-якої професійної діяльності людини, а тому стають предметом вивчення, аналізу та впровадження. Інновації в системі освіти самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих викладачів і цілих колективів.

Суперечливість проблеми вибору інноваційних технологій навчання викликана тим, що сьогодні людство вже остаточно вичерпало потенціал свого розвитку в межах техногенної культури і дедалі більше усвідомлює, що сутє технологічного розв'язання проблем не існує. Необхідна інша парадигма існування, яка ґрунтується на нових знаннях і загальних принципах мислення в умовах переходу до нової стадії розвитку людства – постіндустріального (інформаційного) суспільства. Педагогіка покликана вирішити протиріччя між тенденцією до повнішого використання вищої освіти для особистісного й професійного розвитку студентів і недостатньою реалізацією можливостей інноваційних технологій навчання та освітнього середовища для оптимізації їх впливу на особистість студента. Значна частина викладачів відчуває недостатність психолого-педагогічної підготовки, більше турбується про виконання навчальних планів, а ніж про особисті й життєві плани студентів, не здатна впливати на їх особистісний і професійний розвиток засобами інноваційних технологій та освітнього середовища.

Освітній процес вимагає створення відносно простого і в той же час максимально універсального інструментарію здійснення особистісного і професійного розвитку студентів. У даному контексті слід переглянути основні компоненти освіти: зміст, форми, методи, технології навчання, методичне забезпечення, нові ролі педагога у виконанні сучасних завдань в освітньому процесі.

Нові завдання сучасної освіти вимагають від педагога виконання багатьох різних ролей: